

EZBER BOZALIM: “TÜRKİYE’DE SENDİKAL HAKLAR KISITLIDIR”

Aydınlık Gazetesi, 3 Kasım 2014

Yıldırım Koç

Türkiye’de sendikacıların ve hatta bazen bu alanda uzmanların ağızlarından düşmeyen bir söz, “Türkiye’de sendikal haklar kısıtlıdır” iddiasıdır.

Bu iddia doğru değildir; gerçekdışıdır.

Bu görüşü ileri sürenler, ya konuyu bilmeyen amatörlerdir; ya da mücadeleden çekinen veya kaçanlardır.

Türkiye’de sendikal hak ve özgürlükler son derece geniş bir biçimde mevcuttur; tabii kağıt üzerinde var olan bu hakları kullanma duyarlılığını, bilgisini, cesaretini ve kararlılığını gösterebilirsiniz.

Sendikacıysanız ve eğer 10 yılı aşkın süredir var olan bu hakları hâlâ öğrenmemişseniz, yazıklar olsun size.

Sendikacıysanız ve eğer 10 yılı aşkın süredir var olan bu hakları kullanma cesaretiniz ve kararlılığınız yoksa, geçmiş olsun; dayak yemeğe mahkumsunuz. Belki dayak yiye yiye haklarınızı kullanmayı öğrenirsiniz.

ANAYASA MAHKEMESİ’NİN SON KARARI

Anayasa Mahkemesi 22 Ekim 2014 tarihli kararıyla, 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun bazı maddelerini iptal etti. Kararda üç konuda düzenleme var. Bunların belki en önemlisi, bazı grev yasaklarına ilişkin iptaller.

7 Kasım 2012 tarihinden itibaren yürürlükte bulunan 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu banka hizmetlerinde ve şehir içi toplu taşıma hizmetlerinde grev yapılmasını yasaklıyordu. Bu yasaklar 12 Eylül 1980 darbesi öncesinde yürürlükte bulunan 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanununda yer almıyordu. Yasaklar, mevzuatımıza 1983 yılında kabul edilen ve 7 Kasım 2012 tarihine kadar yürürlükte bulunan 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunuyla girmişti.

Anayasa Mahkemesi bu iki grev yasağına ilişkin düzenlemeyi iptal etti.

Peki, neye dayanarak iptal etti?

Türkiye’nin onayladığı ve 2004 yılı Mayıs ayından beri yürürlükte bulunan Anayasa emrine dayanarak.

Nedir bu Anayasa emri?

ULUSLARARASI SÖZLEŞMELERİN DOĞRUDAN UYGULANIRLIĞI

Türkiye’nin onayladığı temel hak ve özgürlüklere ilişkin uluslararası andlaşmalar ile Türkiye Cumhuriyeti’nin kanunlarının aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınmalıdır.

Türkiye’de işçilerin sendikal haklarını düzenleyen 6356 sayılı Kanun ve ayrıca devlet memurlarının, sözleşmeli personelin ve geçici personelin (4/C) bazı haklarını düzenleyen mevzuat, grev hakkına ilişkin çok önemli kısıtlama ve yasaklamalar getirmektedir. Bu yasaklama ve kısıtlamaların büyük bölümü Türkiye tarafından onaylanmış ve Anayasanın 90. maddesi hükmüyle doğrudan uygulanırlık kazandırılmış 87 sayılı ILO Sözleşmesiyle çelişmektedir.

Bu çelişki durumunda, Anayasanın emri gereği, uluslararası sözleşmenin sağladığı geniş haklar uygulanır; bu haklarla çelişen iç mevzuat hükümleri “zımnen mülga” veya “yok” sayılır.

Anayasa Mahkemesi’nin 22 Ekim 2014 tarihinde verdiği karar, bu yasakların bir bölümünün iptalidir. Esasında bu hükümler iptal edilmese de, bu konuda bir uyuşmazlık çıktığında, iş mahkemelerinin uluslararası sözleşmeyi doğrudan uygulaması, anayasanın emridir.

Türkiye’de sendikal hak ve özgürlükler, Türkiye tarafından onaylanmış ve doğrudan uygulanırlık kazandırılmış uluslararası sözleşmeler nedeniyle son derece geniştir.

Ancak hakların kağıt üzerine geçirilmesi ile kağıt üzerindeki hakların hayata geçirilmesi iki ayrı süreçtir. Her ikisi de ayrı çaba ister.

Mücadeleyi göze alan sendikacı, Anayasa Mahkemesi kararından da yararlanarak, var olan haklarını kullanır.